

Ушбу сонда:

«УСТАМОНЛАР»
«Ҳамкорбанк»ка панд берди

ИНСОНИАТГА
ТАҲДИД

МУҲИМ УЧРАШУВ —
МУҲИМ ҒАЛАБА

ИШҚ СОЛГАН
ИЗТИРОБЛАР

Инсон манфаатлари — олий қадрият

АДОЛАТ

Газета 1995 йил 22
февралдан чиқа
бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНING ИЖТИМОЙ-СИЁСІЙ ГАЗЕТАСИ

● ГАЗЕТА ҲАФТАНИНГ ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ. ● СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА ● 2005 йил 19 август ● № 34 (530)

Истиқлол йилларида Қашқадарёда мисли кўрилмаган ютуқларга эришилди. Пахта, галла, чорва, пилла ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл-кўл ҳосил етиштирилди. Айни пайтда ҳар бир соҳада йилдан-йилга юксалиш кўзга ташланаётди. Мухими, вилоят аҳли ижтимоий-иқтисодий ислохотларнинг асл моҳиятини, давлатимизнинг тараққиёт сари элтувчи одилона сиёсатини тобора чуқурроқ ва кенгроқ англаб етишаяпти. Уларнинг бунёдкорлик йўлидаги фидокорона меҳнати жонбозлиги ана шундан адолат бериб турибди.

ЮКСАЛАЁТГАН ЮРТ ЖАМОЛИ

Қашқадарё вилоятида ўнлаб янги иншоотлар барпо этилмоқда

Шу кунларда вилоятнинг шаҳар-қишлоқларида катта бунёдкорлик ишлари амалга ошириляпти. Ўнлаб кўнглинчар масканлар, маъмурий-маиший бинолар, йўл ва кўприklar, обод, серфайз бозорлар, мактаблар, боғчалар, шифохоналар барпо этилмоқда. Буни биргина ўзининг 2700 йиллик қўллуғ тўйини нишонлашга ҳозирлик қўраётган вилоят маркази — Қарши шаҳри мисолида ҳам кўриш мумкин. Шаҳар бугун ўзгача қиёфада, мафтункорлик касб этган. Кейинги пайтда қурилиш ва ободончилик ишларига катта эътибор берилганлиги тўғрисида янги-янги бинолар қад ростла-

мизни аниқ далиллар билан исботласак. Биргина Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 14 йиллиги байрами кунига шаҳар марказида 72 хонадонга мўлжалланган турар жой, 10 га яқин маданий-маиший бинолар, шунингдек, Олимпия заҳиралари спорт коллежи, компьютер технологиялари коллежи ва битта янги мактаб қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бундай улкан бунёдкорлик ишларини ҳозир воҳанинг барча туманларида кузатиш мумкин. Тўғра-

ҳамиз халқи ўзгача кўтаринки руҳ билан кутиб оляпти, — дейди биз билан суҳбатда вилоят ҳокимлиги бош мутахассиси Эркин Хурра-

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 14 йиллигига

би, Шаҳрисабз туманларида 6 тадан, Ғузур туманида 2 та, Яқкабғоғ туманида 5 та, Камаш туманида 10 та янги мактаб, шаҳар ва қишлоқларимизда 5 та янги коллеж, 3 та қишлоқ врачлик пункти, 35 дан ортиқ савдо маиший хизмат қўрсатиши уйлари, 10 дан зиёд ишлаб чиқариш корхоналари ва бошқа бинолар фойдаланишга топширилди. Ҳозир барча қурилиш иншоотларида ишлар асо-

мустақиллик гурури билан тўлиб-тошган, шу юртин жаннатмаконга айлантиришга чоғланган яратувчилар, бунёдкорлар тер туқишмоқда. Ана шундай марду майдонлар ичида элим, юртим деб катта ишларни амалга ошираётган ширкат хўжаликлари аъзолари ҳам борки, уларнинг меҳнати ҳар қанча таҳсинга сазовор. Касби туманидаги Навоий номили ширкат хўжалиги меҳнаткашлари

— Бу мажмуа бир вақтнинг ўзида 1500 кишига хизмат қилади, — дейди хўжалик раиси Зикрий Асроров. — Фарзандларимиз, қолаверса, бутун халқимиз соғлом, бақувват бўлса нафақат хўжалигимиз, балки бутун Ватанимиз равнақига катта ҳисса қўшган бўламиз. Келгусида хўжалигимиздан ҳам мустақил Ватанимиз довуғини оламга ёйувчи номдор спортчилар чиқишига, албатта ишонаман.

Ҳа, вилоятнинг яна бешта ана шундай шаҳар ва қишлоқларида йирик спорт иншоотлари байрам кунига фўкарлар иштиёрига топширилади. Бугун воҳанинг икки миллиондан ортиқ халқи ҳар жа-бҳада байрам тадирини кўрапти. Биз ҳали тилга олмаган яна ўнлаб кўчаларда, маҳалларда ободонлаштириш ишлари бир баҳя бўлсин сусайгани йўқ. Байрам арафасида тагин ўнлаб дорихоналар, ошхоналар, банк бинолари қурилишлари поёнига етказилиб, юзлаб хонадонларда табиий газ ёна бошлади.

Комил САҲАТОВ,
«Адолат» муҳбири

ди, кўприklar солинди, дам олиш масканлари, спорт-соғломлаштириш мажмуалари бунёд этилди. Фикри-

тўёна билан келиш учун барча чора-тадбирлар кўрилмоқда. — Бу йилги байрамни во-

мов. — Сабаби байрамолди ишга тушириладиган иншоотларимиз бир талай. Бугун-эрта Деҳқонобод туманида 2 та, Чироқчи, Кас-

сан поёнига етган. Дарҳақиқат, воҳа бугун улкан қурилиш майдонига айланган. Бу майдонда

истикбол эгаларининг эртасини ўйлаб, ҳашар йўли билан ажойиб спорт мажмуасини барпо этдилар.

“ЎЗБЕКИСТОН ҲАВО ЙЎЛЛАРИ”: МУВАФФАҚИЯТЛИ ПАРВОЗ

Ҳар йили август ойининг учинчи якшанбасида Ҳаво флоти кунги кенг нишонланади. Мазкур касб байрами арафасида «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси томонидан жорий йилнинг ўтган олти ойи мобайнида амалга оширилган ишлар сарҳисоб қилинди.

Компаниядан олинган хабарномада таъкидланишича, ўтган давр мобайнида миллий авиакомпания лайнерлари орқали 788,6 мингга яқин йўловчи ташилган. Йўловчи оқими ўтган йилнинг шу давrigа нисбатан 6,3 фоизга ўсган. Халқаро йўналишларда ҳам иш ҳажми юқорилди қайд этилган. Бу йўналишда 321,7 минг йўловчи ташилган бўлиб, бу ўтган йилга нисбатан 1,2 фоиз кўпдир. Ички йўналишда эса 221,8 минг йўловчи хизмат қўрсатилган, юк ташиш қарийб 10,7 минг тоннани ташкил этган.

Ўзбекистон аэропортлари тармоғи давлат транспорт инфратузилмасининг мамлакат пойтахти ва вилоятлари орасидаги доимий алоқани ҳамда дунёнинг турли мамлакатлари билан алоқа йўллари таъминловчи муҳим қисми ҳисобланади. Бугун республиканинг барча аэропортларида Россия ва МДХ шаҳарларига бевоқифа йўналишлар йўлга қўйилган. Бу эса

Ўзбекистоннинг ташқи дунё билан савдо ва ишбилармонлик соҳасидаги ҳамкорлигининг ривожланишига имкон яратди. Бугун кунда Европа, Осиё, Америка ва МДХнинг 40 дан ортиқ шаҳарларида Миллий авиакомпания ваколатхоналари очилган. Келажакда Лаҳор, Урумчи, Қобул каби шаҳарларга янги йўналишларни очиш режалаштирилган.

Соҳада мавжуд аҳволни таҳлил этиб айтиш керакки, Ўзбекистонда бошқа авиакомпанияларнинг иштироки ўсмоқда. Бу республика авиаташув бозори дунё авиакомпанияларининг эътиборини тортаятганлигидан адолат беради. Бошқа томондан эса бу соғлом рақобат муҳитини яратди ва юртинми авиаташувига ҳамма «тонус»да бўлиш, авиация бизнеси бошқарувида янги йўللар излаш имконини беради.

Мустақиллик йилларида компания жаҳон авиация ҳамжамиятига жадал суръатда кириб борди. Ислохотларнинг бориши,

самолёт паркиннинг янгиланиши барча соҳани қайта тиклаш, парвоз таркибини юқори малакали қилиб тайёрлаш «Ўзбекистон ҳаво йўллари»ни дунёдаги мавқеини кўтарди. Миллий авиакомпания самолёт паркинни оптималлаштириш бўйича ишларни давом эттирмоқда. Эски самолётлар ўрнига янги самолётлар келмоқда. Паркда Фарб намунасидаги 16 та самолёт мавжуд. Шунингдек, минтақавий йўналишларда янги — Ил-14-100, Ил-85 самолётлари парвозни амалга оширмоқда.

Миллий авиакомпания парвоз хавфсизлиги муаммоларига алоҳида эътибор қаратмоқда. Шу мақсадда аэропортларда юқонани текшириш устидан назорат кучайтирилган. Хавфсизлиги мустаҳкамлаш дастури доирасида «Тожкент» Халқаро аэропортида виза назоратини кучайтириш мақсадида махсус ускуналар ўрнатилди.

Миллий авиакомпаниянинг муҳим тузилмаларидан бири Фарбда ишлаб чиқарилган самолётларга техник хизмат қўрсатиш маркази ва «Uzbekistan Airways Technics» таъмирлаш авиакорхонасидир. Мазкур корхоналар мутахассислари томонидан яқинда хизмат қўрсатишининг энг мураккаб шаклларида бири — С4-Чекс ўзлаштирилди. Шунингдек,

«Тожкент» Халқаро аэропортининг ташқи тузиллишини янада кўркамлаштириш борасида мўайян ишлар амалга оширилмоқда.

Энг илғор техника ускуналар билан жиҳозланган янги юк терминалининг барпо этилиши, транзит йўловчилар учун хизмат қўрсатишининг замонавий андозаларини ўзида мужассамлаштирган залнинг очилиши шулар жумласидандир. Кенг қўламли таъмирлаш ва тиклаш ишлари нафақат пойтахт аэропорти ва Халқаро сайёҳлик марказларида, балки Бухоро, Самарқанд, Урганч аэропортларида ҳам амалга оширилмоқда. Самарқанд аэропорти хизмат қўрсатиш ва техник жиҳозланиш даражаси бўйича МДХ аэропортлари орасида ўз йўналиши бўйича энг яхши, деб эътироф этилди.

Миллий авиакомпаниянинг келгусидаги режаларида «Ўзбекистон ҳаво йўллари» ташкилий тузилмаларини ислох қилишни бундан кейин ҳам давом эттириш, йўналишлар рентабеллигини ошириш, самолётлардан фойдаланишни оптималлаштириш, парвоз хавфсизлигини ва авиатранспорт барқарор бошқарувини ҳисобга олган ҳолда босқичма-босқич давлатдан ажратиш кўзда тутилган.

«Туркистон-пресс»

Фаолият

МУСТАҚИЛЛИК МАСЪУЛИЯТИ

Ўтмиши буюк юртининг келажаги саодатлидир. Бу ҳақиқатни тўла англаб етиш, буюк келажакка мустақам пойдевор қўйиш кишидан катта масъулият, фидойилик, жонбозлик талаб этади. Шу маънода, бугун ҳар бир юртдошимиз қалбида ватанпарварлик туйғуси жўш ураётгани эътирофга моликдир. Зотан, ватандошларимиз Мустақиллик масъулиятини чуқур ҳис этиб, мамлакатимизда олиб борилаётган ижтимоий-иқтисодий ислохотларда фаол қатнашмоқдалар.

Бундай ижтимоий фаолика эришишда партиямиз вакиллари, фаолларининг ҳам муносиб улуши бор. Вилоят Кенгаши аъзолари, бошланғич ташкилотлар котиблари ташаббуси билан жойларда турли учрашувлар ўтказилиб, аҳоли ўртасида кенг тарғибот-ташвиқот ишлари олиб боришмоқда.

Партияимиз вилоят Кенгашининг сайловолди дастурида аҳолининг моддий жиҳатдан кам таъминланган қисmini ижтимоий ғимоялаш, фўкарларни иш билан таъминлаш, муҳтожларга, бева-бечораларга ёрдам кўрсатиш, ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш сингари долзарб масалалар ўрин олган эди. Ҳозирги кунда ана шу вазифалар ихросига қатъият билан киришганмиз. Депутатларимиз туман, шаҳар, вилоят Кенгаши сессияларида кўпгина муаммоларни дадиллик билан кўтариб чиқмоқдалар.

Яна шунинг мамнуният билан таъкидлаш лозимки, ҳозирги вақтда вилоятда партиямиз аъзолари сони 20 минг нафарга яқинлашиб қолди. Уларнинг аксарият қисmini ёшлар

ташкил этади. Ёшларни иш билан таъминлаб, тадбиркорликка йўналтиришга ҳаракат қилишимиз. Негаки, юрт тараққиёти кўп жиҳатдан мазкур соҳа ривожига боғлиқ. Шу ўринда бир мисол келтирсам. Ўтган йили хизмат таказоси билан бир неча марта Хитойда бўлдим. Амин бўлдимки, ер кўрасининг энг кўп аҳолисини ўзида жамлаган мамлакат, дунёнинг ривожланган давлатлари қаторидан ўрин олишида тадбиркорлиқни ривожлантириш низоида муҳим рол ўйнаган экан. Илм-фан ютуқлари, энг янги технологиялар ишбилармонлиқни ривожлантиришга йўналтирилган. Натижада кейинги чорак аср давомида Хитой иқтисодиётида том маънодаги юксалишлар юзга келган. Очиғи, хитойлик ишбилармонлардан кўп нарсани ўргандик. Ҳозирги кунда вилоятда улар билан ҳамкорликда қўшма корхоналар ташкил этиш юзасидан иш олиб боришмоқда.

Жуманиёз АЛИБЕКОВ,
«Адолат» СДП
Самарқанд вилояти
Кенгашининг биринчи котиби

БИЛИМДАН ЎЗГА НАЖОТ ЙЎҚ

Ҳар йили август ойининг биринчи ўн кўнлиги талабалика даъвогарлар учун ҳаяжонли кечади. Чўнки ойнинг биринчи санасида олий ўқув юртларига кириш имтиҳонларини топширган абитуриентлар интиқилик билан тест синаов натижаларини кутишади. Бундай паллада ҳар бир абитуриент тезроқ ўзининг билим даражасини, савиясини, қолаверса, меҳнатининг самарасини кўргиси келади. Имтиҳон натижалари чиққунга қадар ўтаётган ҳар бир кун абитуриент учун бир асрга татиғулик. «Нима бўлди экан?» — деган савол бор фикру-ҳаёлини банд этган. Гўё у кириш имтиҳонини эмас, тақдир имтиҳонини топшириб чиққандек катта ҳаяжон қуршоғида қолади.

(Давоми 2-бетда)

Шаҳидлар ёди мангу

ҚАДР ТУЙҒУСИ

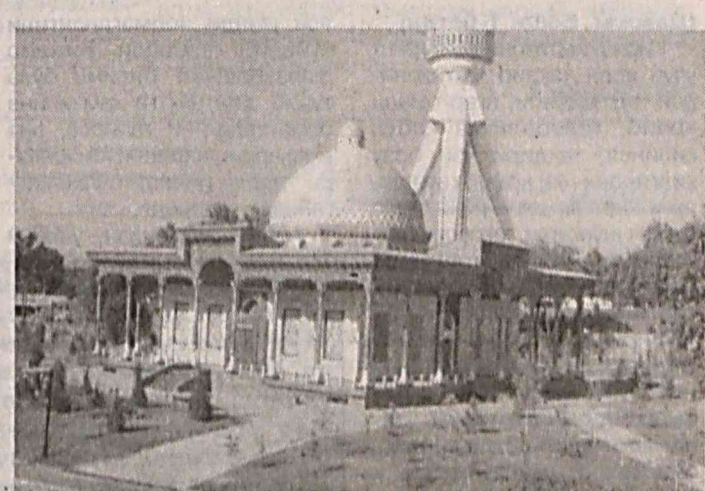
Ўтган асрнинг 30-йиллар охири... Бехбудий, Фитрат, Чўлпон каби Ватанининг фидойи ўғлонлари қатағон қилинган машъум давр. Миллат эрки учун, Ватан мустақиллиги йўлида қурашиб, адолатли тузум қурбони бўлган азиз инсонлар ёди хотирамизда мангу яшайди.

Мана, бугун улар орзу қилган овоз ва обод диёрда яшаймиз. Мустақиллик айёми арафасида қатағон қурбонларини ёд этамиз. Қатағон даврида ҳатто уларнинг номи-ни тилга олиш ман этилган, фарзандларининг эса олий ўқув юртларида ўқиши, ишга жойлашиши мушкул эди.

Шу муносабат билан муҳбиримиз «Қатағон қурбонлари» хайрия жамғармаси раиси, профессор Наим Каримов билан учрашиб суҳбатлашди.

— Истиқлол шарофати билан ҳар йили 31 август кунини қатағонга учраган юртдошларимиз хотирасини ёд этамиз. Қатағон даврида ҳатто уларнинг номи-ни тилга олиш ман этилган, фарзандларининг эса олий ўқув юртларида ўқиши, ишга жойлашиши мушкул эди.

Мустақилликка эришганимиздан кейин тарихий адолатни тиклаш бўйича катта ишлар қилинди. Жумладан, Абдулла Қодирийнинг «Мустақиллик» ордени билан, Фитрат ва Чўлпоннинг Алишер Навоий номидида давлат мукофоти билан тақдирлани-

ши, бир қатор алломаларимизнинг «Буюк хизматлари учун» орденлари билан мукофотланиши қатағон даврининг қурбони бўлган ватандошларимиз хотираларининг ёзоз, эътибор топаётгани, улар хотираси халқимиз қалбида мангулиги ифодасидир.

— Бугунги кунда ёшлар тарбиясида фидойи аждодларимиз яратган маънавий меросининг ўрни қандай?

— Нега йиллардан бери қатағонга дучор этилган юртдошларимиз ҳаётига оид маълумотлар билан шугулланиб, тадиқ этиб келаман. Уларнинг фарзандлари болалар уйларига топшириб юборилган, уйларидаги барча зарур жиҳозлар, анжомлар тортиб олинган. Болалари хўрликларга чидаб яшаган. Бошларига туш-

ган шунча кўргуликларга қарамай ўз юртини, халқини севшиган, керак бўлса жонларини бағишлаган. Уларнинг метин иродаси, инсоний фазилатлари бугунги ёшлар учун жуда улкан ибрат бўлғулик.

Ҳозирги ёшларга улар ўз ота-боболари кўрган-кечирган қийинчиликларини айтиб бериб, бугунги дориламон замоннинг қадри-қадрига ўқитишлари ўқитилса, бу катта тарбиявий аҳамиятга эририлиш бўларди.

Фарзандларимизнинг кўпроқ бадийи асарларини ўқишини йўлга қўйишимиз керак. Негаки, муомала, юриш-туриш, катталарга ҳурмат, кичикларга иззат, ота-онага меҳр-оқибатли бўлиш билангина ёш авлод қалбида киндик қони тўқилган юртини қадрлаш туйғусини юксалтириш мумкин.

(Давоми 3-бетда)

Август — пахтачиликда ҳал қилувчи ой

АСАД — ЭКИНИНГИ ЯСАТ

Пахта — миллий бойлигимиз. Бинобарин, беповён пахтазорларда етиштириладиган «оқ олтин» ҳосили эл-юрт фаровонлигига бемисл ҳисса бўлиб қўйилади. 500 минг тонналик улкан пахта хирмонини яратиш ишларида бўлган қашқадарёлик мисиркорлар бугун ҳар бир кунни ганимат билиб меҳнат қилишмоқда. Воҳанинг барча ширкат ва фермер ҳўжалиги далаларида гўза парвариши уюшқоқлик билан ташкил этиляпти.

Шуни эътиборлики, август пахтачиликда мул ҳосил етиштириш нуктаи назаридан ҳал қилувчи ой ҳисобланади. Бу паллада гўза тулларидаги ҳосил нишонлари гулга, гуллар эса қўсака айланади, қўсақлар етилиб, салмоғи ортади. Буни яхши билган Қарши тумани пахтакорлари шу кеча-кундузда асосий эътиборни гўзаларни етарли парвариш-лашга қаратишмоқда. Камид икки марта сугориш, чилпиш, қатор оралариға сифатли ишлов бериш учун зарур чора-тадбирлар қўйилапти. Айниқса, «Истикбол», «Бешкент» ва Собир Раҳимов номи ширкат ҳўжалиқларида бу борадаги юмушлар намуна-ли ташкил этилган. Бунинг учун зарур ишчи кучлари ва техника жалб қилинган. Пахтакорлар бунда ҳам олимлар масо-лаҳати, ҳам кекса бобо-деҳқонлар тажрибасига суянашмоқда.

Рўзибой Маҳмудов «Бешкент» ширкат ҳўжа-лигининг уста деҳқонла-

ридан. У бошлиқ оилавий пудратчилар бу йил ҳар гектар ер ҳосилдорлиғи-ни 40 центнердан ошириш учун барча агротехник тадбирларни оби-тобида амалга оширишмоқда. Гўзалар кўпроқ тунда қон-дирилайтгани боис ба-равж ривожланмоқда.

— Ҳозир ҳосилға ҳосил қўшадиган пайт, — дейди тажрибали пахтакор Рўзи-бой Маҳмудов. — Бу вақт-да ҳар қандай деҳқон гўза гул ва қўсақларини ҳашаротлардан асраши лозим. Чунки қўсақ кўрти ва ўргимчакна гўзаға энг кўп зарар еткази-ди. Шунинг учун узок йиллик тажрибамизға таъйиб, за-раркундаларға қарши биологик усулда кураш олиб бораёلمиз.

Ҳа, айна кунларда ту-мандаги барча ширкат ва

фермер ҳўжалиқлари да-лаларида гўза парвариши талаб даражасида олиб бориляпти. Пахтачилик-да энг муҳим тадбир — чилпиш ишлари зўр уюш-қоқлик билан ўтказилмоқ-да. Дала меҳнаткашлари учун барча зарур шарт-шароитлар яратиб берил-ган. Илғор механизатор-лар, сувчилар ва дала ишчилари ўз вақтида моддий рағбатлантириб бориляпти.

Туман пахтакорлари сўнгги йилларда қишлоқ ҳўжалиғида таҳсинға лойиқ ютуқларни қўлга киритишмоқда. Шубҳа-сиз, бободехқонлар жо-рий йилда ҳам қабул пун-ктлариға мўлжалдаги «оқ олтин» ҳосилини етказиб берадилар.

К.САХАТОВ, «Адолат» мухбири

Қасбилик фермерлар туманда ижтимоий-иқтисодий ислохотларни жадаллаштиришға муносиб ҳисса қўшмоқ-да. Ана шундай илғор фермерлардан бири Тожинов Ра-ҳимовдир. У раҳбарлик қилаётган фермер ҳўжалиғи аъзолари мавжуд пахта майдонларидан юкори ҳосил олиш ниятида меҳнат қилишмоқда.

Шавкат АҚРАМОВ олган сурат

(Давоми. Боши 1-бетда)

— Қатагон қурбон-лари ҳаёти ва фао-лияти билан яқиндан танишиш учун нима-лар қилиш лозим, деб ҳисоблайсиз?

— Аввало, архив ма-териалларидан кенг фойдаланиш керак. Вилотларда махсус гуруҳлар ту-зиб, қамалган, отиб ташланганларнинг «дело»ларини жам-лаш, рўйхатини ту-

ҚАДР ТУЙҒУСИ

зиш, улар ҳақида китоблар яратиш хусуси-да ўйлаб қўриш керак.

Биз ҳозирча қатагон қурбонларига бағишлан-ган рус тилидаги «Репрессия — 1938-1939-годы. Документы и материалы» номи китоб тайёрла-дик. Китоб бир неча қисмлардан иборат. Мус-тақиллик йилларида қатагон қурбонларини ёд этишға доир қабул қилинган ҳужжатлар, 30-йил-лар қатағони жараёни ва механизми ҳақида шу китоб орқали анчагина маълумотлардан хабар-дор бўлиш мумкин. Унда собиқ иттифоқнинг чек-ка вилотларига сургун қилинган ватандошлар-имиз яшаган жойлар харитаси ҳам берилган.

Ҳозирча жами 22 китоб чикардик. Ўтган йили Украинаға сургун қилинганлар тўғрисида, жорий йилда эса Шимолий Кавказға сургун қилинганлар ҳақида китоблар тайёрланди. Андижонлик Рустам Шамсидинов қулоқлаштириш компанияси билан қизиқиб, анча изланишлар олиб борди. Хуллас, бу борадаги фаолият изчил давом этайтир.

Мен имкониятдан фойдаланиб «Адолат» газете-са муштарийларини яқинлашиб қолаётган улуг айём — Мустақиллик байрами билан табриклай-ман. Юртимизға кўз тегмасин, фараҳбахш кунлар-нинг қадриға етайлик. Адолатсизлик қурбони бўлган ватанпарвар аждодларимиз хотирасини до-имо ёдға олайлик.

Сухбатдош: Дилноза НОМОЗОВА, «Адолат» мухбири

МАЪНАВИЙ ЗАРАР ҚАНДАЙ ҚОПЛАНАДИ?

Газета ва журналларда чет эллик машҳур ки-шиларнинг судга тортилгани, улардан катта миқдордаги маблағ маънавий зарар сифатида ундириб олингани ҳақида кўп ўқиганмиз. Ҳўш, мамлакатимизда етказилган маънавий зарар қопланиши тартиби қандай? Шу ҳақда маълумот берсангиз.

Нодира БЕРДИЕВА, Тошкент шаҳри.

Маънавий зарарни ундириш тартиб-қоидалари Ўзбе-кистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 1021- ва 1022-моддаларида белгиланган. Шунга кўра, маъ-навий зарар уни етказувчининг айби бўлган тақдирда, зарар етказувчи томонидан қопланади.

Шунингдек, зарар уни етказувчининг айбидан қатъи назар қуйидаги ҳолларда қопланади:

— зарар фуқароннинг ҳаёти ва соғлиғига ошқича хавф манбаи томонидан етказилган бўлса;

— зарар фуқароға уни қонунға хилоф тарзда жиноий жавобгарликка тортиш, эҳтиёт чораси сифатида қамоққа олиш ёки муносиб хулқ-атворда бўлиш ҳақида тилхат олиш, ноқонуний тарзда маъмурий жазо қўлланиш ва ушлаб туриш натижасида етказилган бўлса;

— зарар ор-номус, қадр-қиммат ва ишчанлик обрў-эътиборини ҳақоратловчи маълумотларни тарқатиш ту-файли етказилган бўлса;

— қонунда назарда тутилган бошқа ҳолларда.

Маънавий зарар пул билан қопланади. Унинг миқдори жабрланувчиға етказилган жимсоний ва маънавий азоб-ларнинг хусусиятига, шунингдек айб томон тўлашға асос бўлган ҳолларда зарар етказувчининг айби даражасига қараб суд томонидан аниқланади. Бунда оқилоналик ва адолатлилик талаблари эътиборға олинishi лозим.

Жимсоний ва маънавий азобларнинг хусусияти маъ-навий зарар етказилган ҳақиқий ҳолатлар ва жабрланув-чининг шахсий хусусиятлари ҳисобға олинган ҳолда суд томонидан баҳоланади.

Маънавий зарар туланиши лозим бўлган мулкий зар-рардан қатъи назар қопланади.

Фозил ФАРИКОВ, Адлия вазирлиғи бўлим бошлиғи

Самарқанддаги «Осиё-Афросиё» корхонаси ра-қобат бозорига ўз ёрлиғига эга юкори сифатли мах-сулотини тақдир эта бошлади. Хорижий ишбилар-монлар билан самарали ҳамкорлик туфайли ана шундай юкори натижаға эришилди.

Аслида «Осиё-Афросиё» Самарқанддаги энг кекса саноат корхоналаридан бири ҳисобланади. Бундан 120 йил муқаддам барпо этилган корхона мутахас-сисларнинг уздабуронли-ги-ю ишбилармонларнинг машаққатли меҳнати билан жон сақлаб қолаётган эди. Сабаби, корхонада ўрнатил-

жаҳонға машҳур «Бюллер» технологияси харид қилин-ди. Салкам чорак миллиард сўм сарфланиб, ҳам янги ускунали бўлишди, ҳам за-вод биносини буткул таъ-мирлашди.

Энди эса «Осиё-Афро-сиё»нинг рақобатда қўли баланд. Чунки янги техно-логия туфайли суткасиға

МАХСУЛОТДА ЯНГИ ЁРЛИҚ

ган технологик ускуналар эскириб тез-тез панд бера бошлади. Демак, юзлаб ки-шиға ризқ бераётган кор-хона бу аҳволда қасосда ў-чари таянч. Кўп ҳолларда бундай вазиятда айрим тад-биркорлар хорижий сармо-ядорлар ёрдам қўлини қў-йиш, унинг қўлиғида му-аммони осонгина ҳал эти-ши кутиб вақт ўтказишди. Лекин «Осиё-Афросиё» бундай ёрдамға умид қилиб ўтормайди. Жамоа ва корхо-на акциядорлари билан ке-лишилган ҳолда муаммони ички имкониятлар ҳисоби-ға, аниқроғи махсулот экс-порти эвазига олинган қўшимча даромаднинг ҳар-қил хал этишға қиришилди. Туркиянинг «Химат уста» фирмаси билан тузилган шартномаға мувофиқ Швей-царияда ишлаб чикарилган

100 тонна махсулот ишлаб чикарилайтган бўлса, шун-дан 35-40 фоизини олий навли ун ташкил этапти. Мураккаб техник жараён-ларни бошқариш компью-тер зиммасига юклатилган-ни эса тежамкорлик ва са-марадорлик соҳасида янги уфқларни очмоқда. Чунон-ки, электр энергияси сар-фи икки баробарға қискар-гани, дастгоҳлар ёнидаги хар ун кишининг ўрнини атиғи бир киши эгаллаган-лиги, тайёр махсулот миқ-дори кўпайганлиги бунинг исботидир.

— Илғари суткасиға ара-нғ 30 тонна махсулот ишлаб чикариш билан ки-лаб фойланардик, — дейди корхона раҳбари Ражаб-бой Ашуров. — Ҳозир эса унумдорлик уч баробарға ортиб таннаҳр, даромад

Имконият

қўрсаткичлари кескин ях-шиланди. Истеъмол бозо-рида эса бугун бизнинг махсулотимиз энг хари-дордир.

Дарвоқе, Самарқанд-нинг машҳур ноилари ҳақида эшитганларисиз. Ана шу пазанда новвой-ларнинг тандирига зеб бе-риб, бозорини чаққон қилаётган ҳам «Осиё-Аф-росиё» ундир. Дунёнинг

турли бурчакларидан таш-риф буюрадиган меҳмон-лар Самарқанд туپроғига қадам босганлари ҳамона ана шу нон билан кутиб олинади. Бу неъматдан шу муқаддас заминнинг ҳиди келади.

Бутун юрт фаровонли-ға муносиб улуш қўшиб ке-лаётган корхона жамоа-сининг изланишлари чиндан ҳам эътиборға лойиқ. Улар ҳам корхонадаги 190 га яқин иш ўрнини сақлаб қолишди, ҳам бозорини сара махсулот билан таъ-минлаб, юкори рентабел-лика эришишди. Муҳими, бир корхона доирасида иқтисодий ислохотларни қай йўсинда амалға оши-риш мумкинлиги хусусида ўзгаларға сабоқ беришди.

Зоҳир ТУРАКУЛОВ, «Адолат» мухбири

ҲУКУМАТ ИСТЕЪФОСИ

Перуда сиёсий инқироз юзаға келди. Мамлакат президенти Алехандро Толедо ҳукуматдан истеъфо беришни талаб қилди.

Ўтган ҳафта бош вазир Карлос Ферре-ро истеъфода чиқишини маълум қилган-ди. Президент эса унинг истеъфосини мамлакатда вужудға келган тангликни яна-да қучуруқ илдиз олишиға қарата амал-ға оширилган иш сифатида қабул қилди ва ҳукуматнинг барча аъзолари ўз ўрнини бўшатиб беришға қақирди.

А.Толедо ҳукуматнинг истеъфоси ке-ласи йил мамлакатда ўтказилажак пар-ламент ва президент сайловида ҳам му-ҳим аҳамиятга эга эканини таъкидла-ди. Мамлакат қонунчилиғига мувофиқ, сайловға номзодини қўймоқчи бўлган шахс давлат идоралари раҳбари лаво-зимда фаолият юритмайётган бўлиши керак. Хаттоки вазирлар ҳам кечи бил-лан сайловолди жараёнлар бошлан-гунига қадар ўз лавозимидан кети-ши талаб этилади.

ГРЕЦИЯ ОСМОНИДАГИ ҲАЛОКАТ

Грецияда авиаҳалокат содир бўлди. Кипр ҳаво йўллариға қарашли Ларнака-Афина-Прага йўналиши бўйича парвоз қилаётган «Боинг-737» самолёти Афина-

нинг Грамматикон туманида ерга қулаб тушди. Оқибатда 115 йўловчи ва 6 нафар экипаж аъзоси ҳалок бўлди. Уларнинг эл-лика яқини болалардир.

РАТА-ТАСС хабарига қараганда, фо-жиға самолётда герметизациянинг иш-дан чиқиб, ҳарорат кескин пасайиб кет-гани сабаб бўлган. Мутахассисларнинг фик-рича, ҳарорат жуда пастлиғи туфайли йўловчиларнинг деярли барчаси самолёт ерга қулаб тушгунига қадар ҳаётдан кўз юмган.

Маълумотларға кўра, экипаж аъзолари билан алоқа узилиб қолганидан кейин Гре-ция ҳарбий ҳаво кучлари самолётлари «Бо-инг-737» билан оптик алоқа ўрнатиш мақ-садида ҳавоға кўтарилган. Бу вақтда эса «Боинг-737» учувчилари ҳушини йўқотган ва самолёт бошқарувсиз қолган.

Қидирувлар натижасида самолёт «қора қути»лари топилган. Унда парвознинг тех-никавий ўлчовлари ва экипаж аъзолари-нинг ердаги хизматчилар билан мулоқоти қайд этилган тасмалар мавжуд.

Греция президенти Каролос Папуляс Кипр раҳбарияти ва авиаҳалокат туфай-ли яқинларидан жудо бўлганларнинг оила-ларига ҳамдардлик билдирар экан, бу икки мамлакат авиацияси тарихидаги энг муҳдиш воқеа эканини таъкидлади. Ха-барларға қараганда, ҳаётдан кўз юмган йўловчилар орасида Греция ва Кипр фу-қароларидан ташқари хорижликлар ҳам бўлган.

ҚАМОҚХОНАДАГИ ТАРТИБСИЗЛИК

Гватемаланинг тўрт қамоқхонасида мах-буслар ғалаён кўтарди. Бунда 31 киши қур-бон бўлди, саксондан зиёд махбус яра-ланди.

қириб шундай деди: «Биз ҳаммамиз — бутун жаҳон ҳамжамияти ва ало-ҳида ҳар бир давлат террорчилик хавфининг олдини олиш учун жуда ҳам кам ҳаракат қилаётганимиз са-бабли шундай фожиалар рўй бер-моқда».

Ҳақиқатдан ҳам, террор ҳозирги вақтда алоҳида ҳар бир давлат ёки ҳукумат учунгина эмас, балки бутун инсониятға таҳдид солаётган жуда катта хавфға айланди. Кўп бошли бўлган махлуқни янчиб ташлаш учун жаҳон ҳамжамиятининг саъй-ҳара-катларини бирлаштириш вақти ала-ридан оғди. Негаки, турли порт-лашлар, қон тўкишларни содир эт-ган айрим ижрочилар қўлга олини-ши ёки ҳалок бўлиши билан террор-чилик асло тўхтаб қолмайди. Қўзланган мақсадға эришиш учун эса, аввало, террорни озиклан-тириб, унга куч бериб турган молия-вий манбаларни буткул қиркиб таш-лаш керак. Ана шундай моддий ман-баалардан бири, Президентимиз Шанхай Ҳамкорлик Ташкилотининг шу йил июль ойида ўтган саммити-да қилган маърузасида таъкидла-нидк, наркотиқсизлик. Наркотиқ моддалар ишлаб чикариш ва таш-иш баънома қабул қилишлариға сабаб бўлди. Покистон ҳам террор-чиликка қарши курашишға амалда киришди. Бу мамлакатдаги мадрас-саларда бошқа юртлардан келиб ўқиётган талабалар ўз ватанлариға қайтарилмоқда, Афғонистон билан чегаралар мустаҳкамланмоқда. Ҳеч бўлмагандан кўра кеч бўлгани ҳам яхши, албатта. Россия Федерация-си Президенти В.Путин Лондондаги портлашлардан сабоқ чикаришға ча-

Хабарларға қараганда, жанжал бости-рилганидан сўнг полициячилар пойтахт яқинидаги «Повон» қамоқхонаси ҳудуди-дан ёғоч арчишда ишлатиладиган асбоб-лар ҳамда миллиқлар топишган.

Гватемала ички ишлар вазيري Карлос Вильменнинг таъкидлашича, қамоқхона-лардаги тартибсизликлар махбуслар то-монидан аввалдан пухта режалаштирил-ган.

ВАЗИР ҲАЁТИГА СУИҚАСД

Шри-Ланка ташқи ишлар вазيري Лакш-ман Кадиргамарға суиқасд уюштирилди. Оқибатда 73 ёшли дипломат ҳаётдан кўз юмди.

«Новости» ахборот агентлиғи хабари-ға қараганда, ўтган жума кўни кечки маҳал унга ўз уйи яқинида номаълум шахслар томонидан ўқ узилган. Боши ва кўкрак қисми яраланган дипломат тезлик билан шифохонаға етказилган. Бироқ унинг ҳаётини сақлаб қолиш им-кони бўлмади.

Фожиа туфайли Шри-Ланка президен-ти Чандрика Кумаратунга мамлакатда фавқулодда ҳолат жорий қилди. Ҳозирда ҳукумат идораларининг барчаси ҳарбий-лар ва полиция томонидан жиддий назор-ат остиға олинган.

Ҳозирча суиқасд кимлар томонидан амалға оширилгани маълум эмас. Мам-лакат расмийлари эса бунинг ортида «Тамил Илама озолиқ йўлбарслари» айирмачи гуруҳи турганини таъкидлаш-моқда. Хабарларға кўра, улар ташқи

ишлар вазирини ўзининг асосий нишо-ни сифатида кўп бор тилға олиб кел-ган.

«Тамил Илама озолиқ йўлбарслари» қарий 30 йилдан буён мамлакат ши-молида мустақил давлат қуриш учун ҳукумат билан курашиб келади. Қурол-ли тўқнашувлар натижасида шу пайтга-ча 65 мингдан ортиқроқ одам ҳаётдан кўз юмди.

2002 йили ҳукумат билан исёнчи гуруҳ ўртасида тинчлик битими имзоланган эди. 2004 йилда томонлар инсонпарварлик ёрдами етказиб бериш борасида ҳам келишувға эришди. Аммо кўп ўтмай исёнчилар яна ихтилоф бошлади. Олти мингта яқин қуролланган жангари айир-мачи гуруҳдан ахралиб чиқиб, янгидан уруш эълон қилди.

ЯПОНИЯДА КУЧЛИ ЗИЛЗИЛА

Япониянинг шимоли-шарқий туманлари-да Рихтер ўлчови бўйича 7,2 балли зил-зила юз берди.

Бунинг оқибатида турли қўчкилар, ёнгинлар вужудға келди. Қўллаб уйлар-ға зарар етди. Маълумотларға кўра, та-биий офат туфайли 60 га яқин инсон ҳалок бўлган, бир неча киши жароҳат-ланган.

Фукусима вилотида 17 минг уй электр тармоғидан узилиб қолди. Хо-но-си оролининг шимоли-шарқий қисмида эса тезорар поездлар қатнови вақтинча тўхтатиб қўйилди.

Алишер БЕК

ИНСОНИЯТГА ТАҲДИД

Бугунги кунға келиб террорчилик аср иллатига айланиб улгурди. Телевизор ёки радио мурватини бўрайсизми, газетанинг янги сонини варақлайсизми, жаҳоннинг қайсидаир ҳудудида портлаш содир этил-гани, қурбонлар бўлгани ҳақидаги ноҳус хабардан огоҳ бўласиз. Мана, шундай қонли фожиаларнинг сўнгги манзиллари: Буюк Британия пой-тахти Лондон, Мисирнинг Шарм аш-Шайх, Туркиянинг Истанбул ва Антاليا, Ливаннинг Бейрут шаҳарлари, Догистон, Чеченистон... Ироқ-да эса портлашлар, қурбонлар бўлмаган кун йўқ.

Ҳа, афсуски, учинчи минг йиллик-нинг бошиға келиб, бирор бир мам-лакат, хатто қудратли армиясига, му-каммал қурол-аслаҳа, бошқа воси-талар билан таъминланган махсус хизматлариға эга давлат ҳам террор балосидан ўзини хавфсиз ҳис эта ол-маслиғига амин бўлаётирмиз. Бу бо-рада 2001 йилнинг 11 сентябрида Нью-Йоркда содир этилган муҳдиш воқеаларни эслашнинг ўзи қифоя.

Мухтарам Юртбошимиз Би-лаш-ган Миллатлар Ташкилоти БШ ас-самблеясининг, Европада Хавфсиз-лик ва ҳамкорлик ташкилотининг ан-жуманлари минбарларидан туриб, жаҳон ҳамжамияти эътиборини тер-роризмға қарши самарали кураш олиб бориш учун барча давлатлар куч-ғайрати, имкониятларини бир-лаштириши зарурлиғига қаратган эди. Бироқ бу давлатлар, огоҳлан-тирилларға ўз вақтида ҳамма жой-да ҳам етарлича эътибор берилма-

ди. Ақсинча, бегуноҳ инсонлар ҳаётиға зомин бўлган, қўли қонға ботган террорчилар «исёнчилар», «сиёсий мухожирлар» дея аталиб, «озодлик учун, демократия учун ку-рашчилар» даражасига кўтарилди. Уларнинг айримлариға сиёсий бо-шана берилди. Шу маънода, Буюк Британия пойтахтида яқинда рўй берган портлашлардан сўнг Лондон шаҳри ҳокими К.Ливингстоннинг тазаро олиб айтган қуйидаги гаплари террорчиликға кўрсатилган ғамхўр-ликларға доир ҳақиқатни ошқор этди: «Ҳақиқий муаммо шундан ибор-ратки, — деди у, — экстремистлар русларни ўлдирётган пайтда биз уларни маблағ билан таъминлаб турдик. Аммо улар русларни ўлди-ришни бас қилганларидан сўнг биз-ни ўлдирга бошлашлари мумкин эканлиғи ҳақида ўйлаб ҳам кўрма-ган эканмиз».

Қасалани яширсанг, иситмаси ош-

кор қилади, дейдилар. Экстремист-лар билан «сен менга тегма, мен сенга тегмайман» қабилида пийхо-на «сулҳ тузиш»га уринишларнинг янчили оқибатлари 55 нафар бегу-ноҳ кишининг ҳаётиға зомин бўлган, 700 кишиға турли жароҳатлар ет-казган Лондон портлашларида на-моён бўлди. Зотан, кўпгина экст-ремист ташкилотлар, жумладан, Ўзбекистондаги террорчилик ҳара-катлариға ҳам алоқадор «Ҳизбут Та-ҳрир»нинг қароргоҳи, ахборот ва мафкуравий марказлари бевосита Буюк Британия пойтахтидан панох топган. Улар ўзларининг қўпурувчи-лик, конституциявий тузумни куч ишлатиш йўли билан ағдаришға ури-ниш каби жиноятқорона хатти-ҳара-катларини сир сақлашға уринмас-ди. Негаки, Лондон шаҳри ҳокими ибораси билан айтганда, аввал улар «туманли Альбион»ни мўлжалға олишмаган эди.

Ўз қўйнида асраган илон бош кўтарган, демократиянинг энг «содиқ ихлоосмандлари» ҳам инсон ҳақ-хуқуқлари, шахсий мулоқотлар сир, қамқовда ушлаб туриш муддатлари каби нозик масалаларға доир қараш-ларини эндиликда ўзгартаришға мажбур бўлишмоқда. Хусусан, Буюк Британия Бош вазيري Тони Блэр ўз

мамлақати парламентиға амалдаги қонунларға тез орада қўшимча ва ўзгартаришлар киритиш тақлифини берди. Эндиликда бу давлатда тер-рорчиликда гумон қилинганларни айб эълон қилмасдан ҳибсда ушлаб ту-риш муддатларини узайтириш, теле-фон ва интернет орқали мулоқотла-рини айблов далиллари сифатида қўллаш, террорчилар тайёрланади-ган мактабларда бўлиш ва террорни тарғиб этишни жиноят ҳисоблаш, бундай қилмишларға алоқаси бор-ларни мамлакатдан бадарға этиш каби қатъий чораларни қўллаш кўзда тутилмоқда.

Лондондаги портлашлар «саккиз-лик» деб номланувчи дунёдаги энг тараққий этган давлатлар раҳбар-ларининг террорчиликка қарши жид-дий кураш олиб бориш бўйича мах-сус баённома қабул қилишлариға са

Бобур Бобомуродни эл аро машхур қилган унинг самимий шеърларидир. Яқинда "Уқитувчи" наشريёт-матбаа ижодий уйи шоирнинг "Умр бахори" шеърӣ тўпламини нашрдан чиқарди.

Самимий шеърда, бадиий ижоднинг мутлақо ҳусусий жараён ақлигига асосланил-

— юртни кўтармоқлик истаги-ни кўриш қийин эмас. Бинобарин, исталган хайрли мақсадга етишиш маънавият ва маърифат орқали бўлади. Кўнгил мулкидан дуру гавҳар термоқ учун ҳам шеърят ихлосмандига бир ғаввоснинг маҳорати лозим, албатта. Нераки, ҳар қандай шеър ҳам руҳий тайёргарликсиз ўқилмайди.

ВАТАНИ СОҒИНИШ БАХТИ

ганда, ҳар қандай омилдан кўра ижодкорнинг "мен"ни кўпроқ намойён бўлади. Ҳамма гап мана шу "мен"да. Унинг замиридаги туйғулар қанчалар ёрқин бўёқларда акс этса, бундай ижод маҳсули ўқувчини ўзига шу қадар маҳкамроқ "боғлайди", ошуфта этади. Бундай шеърларни ўқиганингиз сайин ўзингизни бепойвон ҳавл осмонидан сезасиз, шоир борлигига савҳат қиласиз.

Маърифатда ривож чораси, Малҳам топсин дарду пораси. Кўзимизнинг оку қораси — Бу Ватани кўтармоқ керак.

Шоирнинг бу тахлит шижо-ати замирида хайрли ниятни

Ҳар қадамда моҳпора, Гулу гулзор, фаввора. Кўнгил экан, на чора — Янтоғимни соғиндим.

Ватани соғиниш ҳам ас-лида бир бахт. Ўзи сув ич-ган булоқларни, яланг оёқ-чопган қиру адиқларни со-ғинмаслик — қалб кўрлиги-дан далолат. Шу маънода, шоирнинг кўҳна замин янто-ғини соғиниб битган мисра-ларини ҳаяжонсиз ўқи-б бўлмайди.

Муҳаббат — эзгу туйғу — азалий ва абадий мавзу. Бу мавзуда қалам тебрат-ган шоирнинг эркаликлари-

ни тушуниш қийин эмас. **Сочингиз таласин, майли, жонимни, Қошингиз синдирсин устихонимни. Қизғонсангиз шундай бахтли онимни — Яратганга айтаман сизни...**

Юқориди Бобур Бобомурод қаламидан тўқилган шеърлар ўзининг самимийлиги билан кўнгилга яқинлигини таъкид-ладик. Балки, шу боисдир унинг ўнлаб шеърлари бугун санъат ихлосмандларининг кўнгил мулкига айланган. Айни пайтда шоир шеърлари

Тақдирот

билан айтилаётган дил-тортар қўшиқлар Юлдуз Усмонова, Насиба Абдуллаева, Севара Назар-

хон сингари эл ардоғи-даги хонандалар репер-туарларидан жой олган. **Фирдавс КОМРОН**

ВАТАН

Момолари, боболари, ўғил-қизлари, Меникига ўхшаб кетар қошу кўзлари. Бешигимнинг қизилдилар шунда излари — Юрагимнинг тубларида қолган Ватан бу.

Улкан халқ бу, бир тупроқда уруғ-аймоқдай, Минг йилларким яшаб келар, жони ўқмоқдай. Тақдир гоҳ тўзғиб кетган момақаймоқдай — Гиёҳларнинг чўлларида қолган Ватан бу.

Ул ҳам бизни фарзандим дер, дардлари ўлиб, Бир кўз билан боқар бизга, меҳрга тўлиб. Атрофда тизилишди мижғондай бўлиб — Киприкларнинг тўпларида қолган Ватан бу.

Бир эли бу — ғайратидан қуёш ҳам шовган, Кумни титса тилла тошган, шухрати ошган. Таёқ сукса ҳосил олган, ризқ-рўзи тошган — Деҳқонларнинг «хўп»ларида қолган Ватан бу.

Қизларидан ортиқроқ йўқ, жонон сўрасанг, Йигитларин қадами чўғ, имкон сўрасанг. Кўзга суртиб тупроғин ўп, иймон сўрасанг — Яхшиларнинг хўбларида қолган Ватан бу.

Ай оғалар, балки ҳали ёшман, ғўраман, Лекин фақат «юрт» деганга элман, жўраман. Ким бўлсам ҳам, ўз еримда бекман, тўраман — Шажарамнинг тупларида қолган Ватан бу!

БОБУР БОБОМУРОД

ИШҚ СОЛГАН ИЗТИРОБЛАР

Наполеонни ўлим тўшагида ҳам тарк этмади

Ост-Индиядаги балиқчилар оиласида туғилган бу аёлни оддийгина қилиб Жозефина деб аташарди. Унинг асл исми эса Мария Жозефина Роза Ташер ла Пажери эди.

Жозефина Наполеондан олти ёш катта бўлиб, улар таъсирланган пайти аёл 33, Наполеон эса 27 ёшда бўлган. Бир қарашда Жозефина унчалик гўзал эмасди. Бунинг устига муҳ-тожликда кун кечириб, икки нафар фарзандни тарбиялаб, вояга етказарди. Ижара ҳақини ўз вақтида тўлолмагани учун хоҳлаган вақтида судга бериши мумкин бўлган уй эгасига Жозефина зўрга пул тўлаб борарди. Лекин Жозефинанинг битта қимматли фазилати бор эди: у жудаям латофатли, бу билан ҳар қандай эркак кишини ўзига жалб қила оларди.

Наполеон ҳали унчалик машхур ва бой бўлмаган, уруш-дан эндигина қайтган пайтларда Жозефина дугонасидан бу ажойиб саркарда ҳақида мақтовларни эшитди. Жозе-финада саркарда билан танишиш истаги туғилди. Бу иста-тини амалга оширишнинг антиқа йўлини ўйлаб топди. У кичик ўғлини Наполеоннинг олдига юборди. Ўғли сар-кардадан марҳум отасининг қиличчини совға сифатида қабул қилишини сўради. Аёнки, Наполеон бундай ҳолат-га самимий муносабат кўрсатган. Жозефина эртаси куни кўзиди ёш билан миннатдорчилик билдиргани Наполе-оннинг олдига отланди.

Наполеон Жозефинани кўриб унинг латофатидан ғоят таъсирланди. Бунинг устига Жозефинанинг бир пиёла чойга тақлиф этиши саркардани янада эрйтиб юборди. Меҳмонни қабул қилар экан, Жозефина унинг тарихидаги энг буюк генерал бўлишига ишонишини айтди... Уч ой-дан сўнг уларнинг тўйи ошкор қилинди.

Наполеон вақтни қадрлар, ҳар бир нарсани ўз вақтида ба-жаришга ҳаракат қилар эди. «Вақт — ҳамма нарса!» дерди у. Бошқа ўринда эса: «Мен жангда мағлуб бўлишим мумкин, лекин бир дақиқани ҳам йўқота олмаيمان» деган эди. Шунга қарамай у никоҳ кечасига икки соат кечикиб келди. Ҳатто никоҳни қайдан ўтказувчи судья кута-кута уқлаб қолди.

Тўйдан сўнг роппа-роса қирқ сақиз соат ўтган, Наполеон Италияга қарши урушга кирди. Шуниси ажабланирлики, Наполеон жанг майдониди ҳам Жозефинага ҳар қачон хат ёзишга вақт топа билди. Яна қанча хатлар денг — эхтиросли, ҳажжон-ли, тўғуларга бой. 1933 йилда Наполеоннинг Жозефинага юбор-ган сақизта хати Лондонда, оммавий қимомши савдосида тўрт минг фунтга сотилди. Мана ана шундай хатлардан бири:

«Азизам Жозефина! Сенга бўлган муҳаббатим ақлу ҳушимдан айирмоқда. Ҳатто овқат тўғрисида ҳам ўйламай қўйдим. Ўйкуни тарк этганман. Дўстларимга ҳам эътибор бермай қўйдим. Мен шон-шухрат ҳақида ўйламайман ва сенинг мезонинг билан ўлчангучи ғалабаганига қадрлайман. Аҳ ҳолда мен армияни ташлаб, пойингга бош эгмоқ учун Парижга қайтган бўлардим».

Бошқа хатлар бундан-да сертуйғу. Ҳар қандай аёл бун-дай хатларга бош эгитиш тайин. Бироқ Жозефина уларга унча аҳамият бермаган кўринади. У негадир ушбу ишқ номаларида жавоб йўлламай, Наполеонни хижрон азоби-га қўйди. Ниҳоят, Наполеон севгилисидида бефарқлик-дан чарчади. Мисрдаги уруш пайти унга хиёнат қилди. Қарангки, узоқ Парижда туриб Жозефина бу ҳақда хабар топди. Наполеон Францияга қайтган, эр-хотин ўртасида моҳролар бошланди. Жозефина кўнглидаги борини тўкиб солди. Наполеон ҳам худди шу тахлит жавоб қай-тарди. Ойлабда бошқа келишмовчиликлар ҳам пайдо бўла бошлади. Жозефина Наполеоннинг ола-сингиллари билан ҳам тузукроқ муроаса қилолмади. Ола-сингиллар унинг устидан қулишар, «кампир» дея масҳара қилишар-ди. Наполеонга эса «қари, семиз» хотинини ташлашни, ёш хотинга ўйлашни таъкидлашгани таъкидлашган эди.

Хуллас, Наполеон ундан ажралишга қарор қилди. Чун-ки унга ўғил керак эди. Айрилиқ заруриятини ҳис қилар экан, саркарданинг юраги қаттиқ сиқилди. Ажралиш тўғрисидаги ҳужжатга имзо чекиш асосида аччиқ-аччиқ йиғлади. Орадан бироз вақт ўтган, саркарда Австрия ма-ликаси Мария Луизага ўйланди.

Ушбу никоҳнинг бемаъни томони шунда эдики, барча авст-рияликлар каби Мария Луиза ҳам Наполеонга нафрат руҳида тарбияланган эди. Аммо отаси сиёсий манфаатдан келиб чиқ-қан ҳолда уни шунга мажбур қилди. У эрига бефарқ эди. Ҳатто ўғлини ҳам отасига душманлик руҳида тарбиялай бош-ладди. Урушларда мағлубиятга учрай бошлаган Мария Наполе-ондан воз кечди. Наполеоннинг эса биринчи, сўнгги ва ягона муҳаббати Жозефина эди. Ҳатто ҳаёт билан видолашаётгани-да айтган сўнгги сўзи ҳам шу бўлди: «Жозефина!».

Наргиза СОЛИХОВА тайёрлади

Санобар Турсунова Ян-гийул туманидаги "Бойче-чак" болалар боғчасида 30 йилдан бери фаолият кўрсатиб келади. Унинг бе-восита ташкилотчилиги ва саъй-ҳаракати билан жаж-жилар масканида "Маъна-

вият ва маърифат" хонаси, музей, кичик кутубхона ташкил этилган.

Мақтабгача таълим мас-канида болажонларнинг яй-раб ўйнашлари, мириқиб дам олишлари учун барча шарт-шароитлар яратилган.

Турли кўрик-танлов, байрам кечалари уюштириш яхши анъаналарга айланган.

Суратда: боғча муди-раси Санобар Турсунова болажонлар даврасида. А.АЛЛАМУРДОВ олган сурат

ИСТЕЪДОДЛАР КЎРИГИ

Пойтахтдаги муҳташам «Халқ-лар дўстлиги» саройида «Янги авлод-2005» Республика бола-лар фестивалининг якуний бо-сқичи ўтказилди.

Юртимизда иқтидорли ёшлар жуда кўп. Уларни ўз вақтида аниқлаб, қўллаб-қув-ватлаш зарур. Жамғарманинг ўз олди-га қўйган мақсадларидан бири ҳам айнан ёш истеъдодларни рағбатлантириш ҳамда қўллаб-қувватлашга қаратилган. Хусу-сан, фестивалда 6 ёшдан 14 ёшгача бўлган болалар созандалик, ашула ва рақс каби йўналишлар бўйича ўз истеъдодла-рини намойиш этишди. Улар орасидан энг кўзга қўринган моҳир созанда, хонан-далари жамғарманинг молиявий қўмаги билан турли маҳаллий ва халқаро танлов-ларда иштирок этишди. Жумладан, «Янги авлод - 2004» фестивали ғолиби Нурхон Муқимий 15-халқаро пионирчилик фести-валида иштирок этиш имкониятига эга бўлди.

Санъаткор аҳли борки, уларнинг бар-

часи юртимиздаги «Халқлар дўстлиги» са-ройида қўшиқ айтишни орзу қилади. Фе-стивалнинг жажжи иштирокичлари эса ана шундай имкониятни кўлга киритишди. Боз устига ўзбек эстрада санъатининг энг ёрқин юлдузлари билан биргаликда. Бу фестивал устоз билан шогирдини учраш-тирувчи сарҳад бўлди. Ҳаваскорлар учун истикбол эшигини очиш билан бирга, уларга тўғри йўл танлаш учун замин ҳам яратди.

— Жажжи истеъдод эгалари, хаваскор санъаткорларнинг ишларини телевидение орқали кузатиб турдим, — деди фестивал ғолибларига дипломларни топшириш учун ташриф буурган «Шаҳзода» гуруҳининг соли-листи Рашид Холиков. — Улар ичида кел-гусида санъатимизнинг порлоқ юлдузи бўлишга даъвогарлар жуда кўп. Барчаси-га омад тилаймиз.

Фестивалнинг барча ғолибларига та-ниқли санъаткорлар томонидан дипло-лар топширилди.

«Туркистон-пресс»

АФАНДИНИНГ ЯНГИ САРГУЗАШТЛАРИ

БИТТА ХЎРОЗ БЎЛМАСА-Я?!

Кишлоқ болалари Афанди чун тушироқчи бўли-шибди. Улар ўзаро кели-шиб олишган, Афанди билан ҳаммомга боришибди. Фақат ҳаммомга кириш пу-лини тўлаш борасида бир тўхтама қелишолмай, анич тортишибдилар.

— Келинлар шартлаша-миз, — деди Афанди, — ҳар ким биттадан тухум туғадан. Ким бунни уддасидан чиқа олмаса, ҳаммом учун пул тўлайди.

Бу тақлиф барчага маъ-кул келибди. Болалар ав-валдан яшириб қўйган ту-хумларини олиб, товухқа ўхшаб қар-қағлаша бошла-шибди. Афанди кўрсаки, ютқазиб қўйиши аниқ. Шун-

да у ховуз устига чиқиб, кафтларини тиззаларига уриб, хўрога ўхшаб қич-қирибди. Бундан хайрон бўлган болалар сўрабди:

— Афанди нима қил-сан?

— Хўроз бўлмаса товук тухум қўймайди, — дебди Афанди. — Шунча товук-нинг ичида битта хўроз бўлмаслиги мумкин эмас.

КИМ УЧ ЮЗ ЙИЛ ЯШАГАН?

Афанди бир куни бозор-дан қарға сотиб олиб, уни уй тўридаги қафасга солиб қўйибди. Хотини хайрон бўлиб сўрабди:

— Қаргани нима қила-сиз?

— Олимларнинг айтиши-ча, — жавоб берибди Афанди,

— қарға уч юз йил яшаркан. Мен текшириб кўрмоқчиман, улар рост га-пирганмикан ё ёлгон?

— Наҳотки, сиз уч юз йил яшагингизга ишонсангиз?

Афанди бироз ўйлаб ту-рибди-да, сўнг дебди:

— Қаргани шунча йил яшайди, деган олимлар ҳам уч юз йил яшаганими-кан?

БАРИБИР ТУШИШИМ КЕРАК ЭДИ

Афанди эшакдан йиқил-либ тушибди. Бунни кўрган болалар уни мазох қила бошлабди. Афанди эса ўрнидан туриб, уст-бошини қоқибди-да, шундай дебди:

— Қулманглр, мен ба-рибир эшакдан тушишим

17 август куни қиъамизнинг тўртта шахрида футбол бўйича жаҳон чемпионати якуний сара-лаш босқичининг сўнгги учрашувлари ўтказилди. Кўпчиликл мутахассис ва мухлислар эътибори Тошкентдаги «Пахтакор» марказий стадионида бўлган Ўзбекистон ва Кувейт терма жамоалари ўртасидаги баҳсга қаратилди.

Футбол

омадларини меҳмонлар дарвозаси олдидан излаш-ди: Тезкор ҳужумларнинг бирида араблар тўпни май-

МУҲИМ УЧРАШУВ — МУҲИМ ҒАЛАБА

Айтиш мумкинки, му-ҳим ўйин олдидан ҳамма нарсга бизга қарши эди. Аввалига Кувейтга қарши учрашувга тайёрланиш жараёнида терма жамоа-мизнинг Россияда ўкув-машғулоти йиғинлари ўтказиши режалаштирил-ди. Аммо айрим сабаб-ларга кўра йиғин қолди-рилди. Кейин Туркма-нистон футбол федераци-яси билан ўртоқлик учра-шуви ўтказишга келишиб олинди. Афсуски, бу ҳам амалга ошмади. Энг ачи-нарлиси, терма жамоа-нинг асосий таркиби ўйин-чилари — А.Фёдоров, Л.Коселов, Б.Ашурматов, А.Акопянц жароҳат олган-и, Москванинг «Локомо-тив» жамоаси аъзолари — В.Маминов, А.Поляков, О.Пашинин терма жамоа-да ўйнаш истаги йўқли-гини билдиргани бўлди.

Гарчи терма жамоа-мизнинг ҳимоя ва ярим ҳимоя чизигида жиддий муаммо-лар пайдо бўлган эса-да, футболчиларимиз илк да-қиқаларданок ҳужумга таш-ланишди. Бироқ дастлабки уринишлар бечасар кетди. Жамоанинг энг кучли чи-зиги — ҳужумда ўйнаган Александр Гейнрих аксари-ят ҳолларда рақибларини алдаб ўта билмади, Мак-сим Шацких жамоадошлар-и узоқдан тўпни тўхта-толмай ҳафсалани пир қилди. Ўйин қовушмай турган ана

шу паллада қувайтликлар қарши ҳужум уюштириб, Бадир Мутванинг зарба-си эвазига ҳисоб-ни очилди. Ора-дан бироз вақт ўтган Бадир Аб-дулазиз Евгений Сафонов дарвоза-сига иккинчи гол-ни киритди.

Биринчи бўлим якунла-нишига беш дақиқа қолган-ида қувайтликлар ўз жа-рима майдончаси ичида Александр Гейнрихга нисба-тан ўйин қондасини буз-ди. Ҳакам томонидан бел-гиланган пенальтини Сер-вер Жепаров аниқ бажариб, ҳисобдаги фарқни биттага қисқартирди — 2:1.

Беллашувнинг иккинчи ярмида футболчиларимиз ажойиб ўйин намойиш этишди. Аввалига Максим Шацких, Анвар Солиев, Сервер Жепаров, Виктор Карпенко, Миржало Қоси-мовларнинг уринишлари наф бермади. Шунга қара-май, терма жамоа-миз аъзо-лари ҳужумни сусайтириш-мади. Натжидада бурчақдан оширилган тўпни Максим Шацких боши билан дар-возага йўллаб ҳисобни тен-глаштирди — 2:2.

Дуранг натижа ҳам Кувейт терма жамоасига плей-офф эшигини очиб беришини яхши ҳис қилган футболчиларимиз яна

дон ташқарисига чиқариб, ҳавфли вазиятни юмша-тгандек эди. Бурчақдан Миржало Қосимов узатган тўпни Сервер Жепаров дарвозага йўллади. Қувайт-лик посбондан қайтган тўпни Анвар Солиев боши билан дарвоза тўрига жой-лади. Бу ғалаба голи эди. Иккита гол фарқи билан ютқазаётган ўзбеки-стонлик чарм тўп усталари кучли ирода, тинимсиз меҳнат эвазига 3:2 ҳисоби-да ғолиб чиқди.

Тарихий ғалабани қўлга киритган Ўзбекистон мил-лий терма жамоаси навбатдаги учрашувни кузда Баҳрайнга қарши ўтказди. Иккита ўйин на-тижасига кўра ғолиб бўлган жамоа плей-офф-нинг иккинчи босқичида Марказий Америка — КОНКАКАФ минтақасида тўртинчи ўринни эгаллаган терма жамоага қарши яна иккита учрашув ўтказди. Зафар қучган терма жамоа келаси йили Германия майдонларида тўп суради.

Оғир атлетика

ОСИЁ ПОЛВОҲЛАРИ — ЧИРЧИҚДА

Мамлакатимизда жаҳон ва қиъа миқёсидаги нуфузли халқаро мусоба-қаларни юқори савидада ташкил этиш ва ўтказиш яхши анъаналарга айланиб бораётган. Мустақилликнинг илк йилла-рида юқори даражадаги халқаро тур-нирларга асосан пойтахтимиз мезбон-лик қилган бўлса, бугунги кунга келиб ҳар бир вилоят йирик спорт анжуман-ларини қабул қилишга шай.

Осиё оғир атлетика федерацияси — AWF юртимизда қатор спорт турлари каби оғир атлетикани ривожлантириш бўйича салмоқли ишлар қилинаётгани-ни инобатга олиб, Ўзбекистон муста-қиллигининг 14 йиллиги байрами ара-фасида оғир атлетика бўйича Осиё чемпионатини ўтказишни ишониб топ-ширди. Қиъа чемпионатининг тантана-ли очилиш маросими Чирчиқ Олимпия заҳиралари коллежининг замонавий спорт манежиде ўтказилди.

— Ўзбек халқининг меҳмондўстлиги бутун дунёга маълум ва машхурдир, — деди тантанали маросимда иштирок эт-ган Осиё оғир атлетика федерацияси вице-президенти Найф Ал-Зафирий. — Кейинги йилларда серкўш юртингиз-да спортнинг қўллаб турлари бўйича халқаро мусобақалар зўр муваффақият билан ташкиллаштирилмоқда. Бугун бошланган оғир атлетика бўйича қиъа чемпионати ҳам юқори савидада ўтиши-га ишончим комил.

Хотин-қизлар, ёшлар ва ўсмирлар

ўртасида ташкил этилган қиъа чемпи-онатиде йигирмага яқин мамлакатдан икки юз нафардан ортиқ спортчи иш-тирок этмоқда.

Оғир атлетика кенг оммалашган спорт турларидан бири ҳисобланади. Полвонларнинг тош кўтариш баҳси юз-лаб йиллар муқаддам қўллаб мамлакат-лар, халқлар тарихида кузатилган. Оғир атлетика XIX асрнинг иккинчи ярми ва XX аср бошларида замонавий спорт тури сифатида шаклланди. Бу жараён-да қатор мамлакатларда турли клублар ташкил этилди, дастлабки қоидалар, мусобақа ўтказиш шарт-шароитлари ишлаб чиқилди, тақомиллаштирилди. Бугунги кунда дунёдаги энг нуфузли мусобақа — Олимпиада ўйинларида кўпчилик мухлисус мутахассислар эъти-борини ўзига жалб қилаётган оғир ат-летика 1986 йилда ўтказилган биринчи Олимпиада дастурида ҳам бор эди.

Мамлакатимизда спортнинг мазкур тури анча оммалашган. Ҳамюртлари-миздан Бахтиёр Тоғаев, Игорь Халилов, Александр Уриновлар қиъамизнинг энг кучли оғир атлетикачилари ҳисоблана-ди. Уларнинг ортидан эса Фуқрат Саидов, Ботир Усмонов каби иқтидорли ёш спортчилар вояга етмоқда.

Чирчиқ Олимпия заҳиралари колле-жиде ўтказилаётган Осиё чемпионати жаҳон спортининг янги юлдузларини кашф этишига шубҳа йўқ.

Бохир БЕК

ЭЧКИ БУРЖИ

Афандидан сўрашибди: — Хўжа, сиз қайси буржда туғилгансиз?

— Эчки буржида.

— У, Хўжам, маъзур ту-

тасиз, бундай бурж йўқ-ку.

— Болалигимда отам

менинг тақдирим улоқ

буржида эканлигини айт-

гандилар, — дебди Афанди.

— Энди эса катта

бўлдим. Шундай экан,

буржим ҳам улғайиб, эчки

ёшига етгандир.

ЭЪЛОН

«Адолат» газетаси тахририяти Наманган, Фарғона, Сирдарё, Жиззах, Тошкент ва Хоразм вилоятлари бўйича муҳбирлик ла-возимига танлов асо-сида ишга қабул қила-ди.

Тахририят

Бош муҳаррир Бахтиёр